

KIS VASÁRNAPI UJSÁG.

KÉPES HETILAP
AZ IFJUSÁG SZÁMÁRA.

Második évfolyam.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR: egész évre 6 frt., félévre 3 frt.

A BŰVÉSZ.

Elbeszélés. (Folytatás)

György ismét visszament a vásári zür-zavarba s itt-ott valami új állás után nézett valamely bűvész-társaságnál, de sehol sem kaphatott alkalmazást. Szerencsének kellett tehát tekintenie, midőn hosszas ide-oda kérdészködés után végre foglalkozást kapott a vásár tartama alatt mint verklis az óriás hölgy bódéja előtt. Ezen rövid gyönyörűség is csakhamar véget ért. A következő nap már kifelé vándorolt Altenberg kapuján néhány garassal zsebében, s azon szilárd elhatározással, hogy Berlin felé veszi utját, s ott egy híres bűvész szolgálatába fog lépni.

Lerche György már néhány napig utazott, midőn egy este — éhen mint a farkas, és fáradtan mint egy taligás-gebe, — tova lépdelve az országuton, lódobogást hallott a háta mögött. A lovon pedig szépöltözött ur ült, kövér piros arczczal és gömbölyűségre hizott termettel, kit illő távolságban egy lovász követett. György levette süvegét s kéréleg tartá oda a lovasnak, hadd dobna bele valami kis adományt, mert oly nyájas, jószívü kinézése volt a kövér ur-embernek.

— Miféle mesterember vagy? — kérde az ur, lovát megállítva s kövér erszényt huzva ki zsebéből.

György a viláért sem vallotta volna be, hogy ő takács-inas, Piepmeier-féle minden és az óriás-hölgy verklise volt. Éppen úgy mint a deák már magát tanárnak, főpapak vagy másféle nagyrangú egyéniségnek képzei, György is a bűvészet növendékének tekinté magát, s ezért bátran felelé:

— Nagyságos uram, én bűvész vagyok, s Berlinbe utazom.

— Tehát értesz a boszorkánysághoz! — viszonzá a lovas nevetve. — Az szép művészet, csak kár, hogy oly keveset jövedelmez. Nekem is szükségem lenne egy bűvészre.

— Megélhet abból az ember, — mondá György. A lovas barátságos modora felbátorítá őt. — S miért lenne nagyságodnak szüksége egy bűvészre, ha szabad kérdeznem?

— Egy gazember felfödözésére, — viszonzá az úr. — Egy héttel ezelőtt, tűzvész alkalmával, ellopták egy 12,000 tallér értékű gyémántgyűrűmet, és a ki azt nekem visszaszerzi, vagy a tolvajt fölfödözi, 2000 tallér jutalmat kap tőlem.

— Mit, 2000 tallért — ez ugyan szép

összeg! — kiáltá az ifju élénken. — Szabad kérdenem nagyságodtól, hogyan és hol veszett el a gyűrű? Ki tudja, nem azért küldött-e engem az isteni gondviselés nagyságod utjába, hogy az elveszett kincsnek nyomára juttassam?

A szökevény fejében éppen oly furfangos mint kétségbeesett gondolat villant fel. Egészen odavolt már az éhségtől és fáradtságtól, és ha ezen úrhoz csatlakoznék, tán jó vacsorára és puha ágyra lenne kilátása.

A lovas odavetett neki egy darab ezüstpenzt és figyelmesen szemlélé őt tetőtől talpig.

— Hallod-e te suhancz, — mondá rövid gondolkodás után, — valamit gondoltam! Hogy éppen az isteni gondviselés küldött volna téged utamba, azt ugyan nem hiszem, de ti vándor-komédiások és bűvészek rendszeren ügyes, furfangos eszű kópék vagytok, s a falusi nép elhiszi, hogy mindenféle titkos mesterséget tudtok, s a szemfényvesztéshez értetek. Ravaszságodnak tán mégis sikerülne a tolvaj nyomát fölfödözni! Mer-nél-e kísérletet tenni?

György szíve szinte ugrált örömeiben. Hiszen ő éppen ezt ohajtá!

— Nagyságos uram, — viszonzá, — mindent megteszek, a mi hatalmamban áll. Adjon nekem három napi időt, hadd tegyem meg a szükséges kutatásokat és észleléseket, s ki tudja, a negyedik napon tán fel leend födözve a tolvaj nyoma, sőt tán maga a kincs is!

— Jól van, tehát hallgass szavaimra, — kiáltá az uriember egész jókedvvel. — Én Klappenburg báró vagyok, s az a kastély ott azzal az ódon toronnyal az erdő szélén az én hajlékom. Menj oda és jelentsd magad az intéző úrnál, ő jól fogadand téged. Egy öltöző ruhát fogsz kapni, mert arra, a mint látszik, nagy szükséged van, s három napig az én asztalomról fogsz enni. Ezen idő alatt tetszésed szerint járhatasz-kelhetsz a kastélyt és a gazdasági épületeket kerítő falon belül, de ha azon túl, vagy a faluba akarsz menni, kísért kapsz, nehogy a meghatározott idő lefolyta előtt elillanj. Ezen idő alatt megteheted a szükséges kutatásokat, s ha a gyűrűt sikerül fölfödözned, akkor megkapod a kitűzött 2000 tallér jutalomdíjt, arra nemesi szavamat adom, s abban bizhatol.

— De hát ha nem érhetem el azon szerencsét, mi történik akkor? — kérde a bűvész, kinek agyában nyugtalanító gondolatok kezdenek támadni.

— Akkor rád húzatok 25-öt egy jó mogyorópálczával, s mint jó barátok válunk el, — felelé a báró s nevetett, hogy a szeme is könyezett. — Nem is hiszed, milyen tréfás ember vagyok én! —

— A patvarba — huszonötöt rám húzat? — ismétlé meghökkenve a szökevény. — Azt én bizony rossz tréfának tekintem, nagyságos uram, és az aggodalom, hogy ilyenféle utiköltséggel küldhetnének el, nagyon megzavarja az elfogulatlanságot, mely az ilyen kutatásoknál fölötte szükséges.

— Az a te dolgod, nemes bűvész, — viszonzá a báró. — Ha én egy kóborlót — ne vedd ezen megnevezést rossz néven — az országról felszedek, felruházok, s három napig úgy tartom, mint egy herceget éppen semmiért, akkor hát végre én is valami kis mulatságot akarok azért élvezni. Most ismered gondolataimat, tégy a mit akarsz. Amott fekszik Klappenburg. — Isten veled!

A báró megsarkantyuzta lovát s elvágatott a bűvész mellett.

— Ostoba história, — gondolá Lerche György. — Huszonöt vágás jó mogyorópálczával, az nem csekélység, — de egy uj ruha s három napig mint báró élni, az sem rossz ám! — Eh, ráadom a fejemet! A gyémánt-gyűrűt aligha fölfödözöm, de ha a báró úr komolyan veszi azt a mogyorópálcza-históriát, azzal kár volt előre fenyegetőznie. Furesa dolog lenne, ha nem találnék módot az elillanásra!

György fáradtan, az éhség miatt kimerülve vánszorgott előre, s valahára elérte a büszke urilakot, melyet a báró mint tulajdonát mutatott volt. De alig lépett be a kül-épület boltozott kapuján a nagy gazdasági udvarba, midőn a baromfi-sereg közül óriási pulyka-kakas vált ki, s haudrikolva és szárnyaival szánkázva, dühösen rohant az idegen felé s karmaival, szárnyaival és csőrével oly keményen megtámadta, miszerint György alig tudta magát védelmezni, és csak egy oda siető szolgáló segélyével sikerült neki magát a dühös állattól megszabadítani.

— Az jelent valamit, — mondá este a

szolgáló aggódó arczeal a vacsoránál a cselédszobában. — A pulyka-kakasok előérzettel birnak, s hogy a mienk ma azt az idegen embert minden ok nélkül úgy megtámadta, az nem jelent jót. Ez az ember szerencsétlenséget hoz a házba, azt elhihetik.

— Ostobaság az mind! — viszonzá a báró komornoka. — Hogy lehet már valaki olyan babonás, Ricza? Miért birnának éppen a pulyka-kakasok ilyen előérzettel?

— Akár hiszi, akár nem, Lajos, azért mégis úgy van, — felelé Ricza. — Midőn ezelőtt egy héttel tűz támadt odaát a kastélyban, pár órával előbb a szakácsot támadta meg a pulyka-kakas s vérig megcsipte a lábát. Midőn Schöpszbergben a gondnok úr a lóról leesett s nyakát kitorpte, a pulyka-kakas ugyanaznap minden ok nélkül megtámadta az öreg ludas-Krisztinát. Mi lett belőle? A ló megijedt a ludas-Krisztinától, és a gondnok úr szerencsétlenül mult ki a világból. Saját apám, ki semmit sem hitt —

— Riczának igaza van, — esék szavába az igáskocsis nagy fontossággal; — mikor még Gurkenfelden szolgáltam, egyszer szintén a nyakamra ugrott egy mérges pulyka-kakas, s mi történt aztán? Négy hét mulva megdöglött a nyerges lovam.

— Az mégis csodálatos leane, — jegyzé meg a komornok, észrevehető nyugtalansággal. — És hogy a pulyka-kakas ma éppen ezt az embert támadta meg! Tudja-e valaki, kicsoda ő? Rongyosan jött a kastélyba, s most a méltóságos urtól ruhát és fehérneműt kapott s a legszebb vendégszobák egyikében lakik.

— Igazság szerint semmit sem kellene szólanom, — mondá a konyhaleány félhangon, és félénken körülnézve. — De a mint a gondnokné asszony a konyhában a házikisasszonynak beszélte, ez a fiatal valami híres bűvész, a méltóságos úr pedig azért hitta őt ide, hogy a gyémántgyűrűt előteremtse.

— Ostoba beszéd! — nevetett a komornok kedvetlenül. — Miután csak egy kis része égett meg a kastély hátsó részének s az omladék és rom belezuhant a vár-árokba, fogadni mernék, hogy a gyűrű azzal együtt a vízbe esett s ki tudja, milyen mélyen rejlik az iszapban. Hadd hozza ki hát a bűvész úr varázsvesszejével!

— Varázsvesszeje van? — kérdé élénken egy öreg kertész. — Ha az rendesen el van készítve s pénteken hajnalban levágva napkelte előtt, akkor a bűvész meg is találja a gyűrűt, akár az omladék alatt van, akár ellopták vagy elásták, — az olyan igaz, mint hogy én igazhitű keresztény vagyok!

— Hiszen kend olyan bizonynyal beszél, mintha maga is valami boszorkánymester lenne! — mondá Lajos.

— Habár nem vagyok az s mint jó keresztény az ilyen sötét mesterséget utálok, de saját szemimmelláttam ilyen varázsvesszőkezelést, hogy minden hajszálam — akkor még volt hajam — az égnek meredt, — viszonzá az öreg.

Mig a cselédszobában a társalgás így folyt tovább s különféle csodálatos történetek és vélemények kerültek szőnyegre, a komornok eltávozték s titkos párbeszédet tartott a szakácsesal; mi pedig mind a ketőre fontos lehetett, mert nagyon élénken és halkkal beszéltek.

— Soh'se búsulj, — így fejezé be a szakács a párbeszédet. — Én láttam azt az ostoba kamaszt s nem félek tőle. Az már nagyon régen lehetett, mikor az öreg kertész fiatal volt és a boszorkányságok és babonaságok ideje elmúlt; — a báró bolond, és ezen idegen kobiló ravasz szédelő, arra mérget is vehetsz be!

Mig a bűvész megérkezése a cselédséget oly izgultságba hozta, ez utóbbi olyan jól érezte magát, mint a mennyországban. A mint a báró utasítása szerint magát a gondnoknál jelentette, ez mindjárt fürdőt készítettett, s miután György megfürdött, tisztességes ruhát és fehérneműt adatott neki. Azután finom vacsorát tálaltak neki, s miután jóllakott, illatos puha ágyban nyujthatá ki fáradt tagjait.

György pompásan aludt, s midőn reggel felébredt, azt hitte, a mennyországban van, — csak a szolga sötét, söt szinte dühös arca, ki a kávéval behozta, emlékezteté őt a végzettetjes valóra. Miután felöltözködék és megreggelizett, fölötte nehéz feladata jutott eszébe, s lement a kertbe a szolga kíséretében. Itt mindig úgy volt neki, mintha annak a drága gyémántnak a fű közt, vagy az ékes disz-

épületek hasadékaiból kellene kikandikálnia. Hiu remény. Így jutott György kísérelésével a tűzvész helyére is, hol a gyűrű elveszett. A falánk elem csak legvégső részét emésztette fel a kastély egyik szárnyának, azt, hol a báró hálószobája volt. Minden butort és egyéb értékes holmit megmentettek, éppen csak a gyémántgyűrű hiányzott.

György gondolkodólag állt ott az égett romok mellett, s keze akaratlanul egy vesszőt tört le a közeli bokorból.

— Hát fényes nappal is, midőn a nap sütt, — lehet varázsvesszőt törni, bűvész ur? — kérde a komornok mérgesen.

— Lehet is, nem is, — viszonzá György, ki szilárdul elhatározta, hogy az utolsó pillanatig fenntartja bűvészi tekintélyét. Az csak attól függ, vajjon azon tárgy, melyet keresünk, a földben, vagy a vízben, — vagy tolvajok kezében van-e.

Ezen határozott feleletre a komornok úgy látszék meghökkent. Beszédes és közlékeny lett, míg a bűvész szótlán maradt s mély észlelésekbe látszék merülni. De midőn a gazdasági udvarhoz közeledék, azonnal ott termett ellensége is: a pulykakakas. A mérges állat különös gyűlölettel látszék viseltetni a bűvész iránt, s most is oly keményen megtámadta, hogy csak gyors visszavonulással menekülhetett.

(Folyt. köv.)

Búcsu szülőföldemtől.

Távol tőled, — mindig te vagy
Eszemben, szülőföldem! —
Eszemben a boldog napok,
Miket otthonn töltöttem!
Bár álomként futottak el
Tőlem sebesen azok,
Róluk emlékezve mégis
Mondhatlan boldog vagyok!

Útvén a bucsuzás perceze,
Utra keltem egyedül;
Minden vidám, — csak szívemen
Sötét bú fájdalma ült
Zöld vetések terültek el
Előttem, s a hegyeken
Erdő volt, vagy szőlőtőkék
Fejlődtek a melegen. —

Virágpompában állottak
A hegyoldalon a fák, —
Bő esztendő reményében
Vigak a munkás gazdák
„Oh nagy Isten, reményöket,
Teljesítsd be nékiök!
Add, oh add meg a keveset,
Mit oly hön kíván szívök!“

„Áraszd el dús áldással
Szülőföldem vidékét, —
Szükségben hogy ne szenvedjen
Soha a benn lakó nép! . . .
Békeség szárnya lebegjen
Fölöttük mindenkoron:
Honszerelem, hű barátság
Legyen jelszó ajkukon!“ . . .

Bucsut intve, tovább megyek,
— Más arcot ölt a vidék,
Nem mosolygnak zöld hegyek már;
Nyomaszt a városi lég! . . .
S a jelenben szomorúság
Borul reám csendesen, —
S fájdalomában, bánatában
Bús lelkem összeressen!

De im, biztató sugárral
Int vigaszt egy távol fény. —
S lángra gyujtván kebelemet,
Kél benne hajnal-remény
Vidáman fogok munkámhoz,
Erőt ad e reményem:
„Nemsokára ismét látlak,
Kedves, szép szülőföldem!“

Weisz Zsigmond.

A jóltevő testvér jutalma.

(Népmese.)

Irta: Máriaassy Gyula.

Egy falunak félreeső részében állt egy szerény hajlék, a melyben Péter gazda élte boldog napjait élete második párjával, Katival. Két gyermekök volt nekik; az egyiket Mariskának hitták, szende s szelid leányka, — Péter gazdának első feleségétől való gyermeke volt, kiben az elhunyt anyát látta megtestesülve. — A másikat Örzsikének hitták, fiatalabb volt, szintén oly kedves ragyogó arczczal, de fekete belsővel,

fekete lélekkel birt, mindenütt csak mostoha testvérének vesztét kereste, s a mi-ben csak lehetett, mindenben kárt okozott neki.

Midőn már mindketten felnőttek, anyjuk azt mondá nekik:

— Leányaim, ti már mindketten erősek vagytok, hogy az étellel megküzdjétek, azért tehát menjétek Isten nevében, keressetek szolgálatot, s érdemeljétek ki a bért, melyet fáradságotok jutalmául kaptok.

— De édes anyám, — mondá Örzsike, — az öregebbiknek kell menni először; hadd menjen Mariska, én majd addig anyámnál maradok s fogom segíteni a nehezebb dolgokban.

Pedig eszében sem volt, hogy anyját segítse, mert egy fősajátsága az volt, hogy nem szeretett dolgozni, hanem ezt csak azért mondta, hogy testvérét eltávolítsa a háztól.

— Nekem mindegy, — mondá szeliden Mariska, — én elmegyek anyám tanácsára, s fogom kérni a jó Istent, hogy segítsen majd a megküzdendő bajokban.

Anyjok, ki Örzsikét jobban szerette mint Mariskát, örömmel egyezett abba, hogy az ő leánya nála maradjon; azért tehát rögtön süttött egy pár pogácsát Mariskának, azt egy tarisznyába tette, s utra bocsátá.

Mariska sirva vett bucsút szerető apjától és mostohaanyjától, azután megindult a széles világba, a merre szemei vitték.

A mint így mendegélt, elgondolta magában, hogy ha a jó Isten őt segíteni fogja, szerez magának egypár forintocskát, azt majd haza viszi szüleinek; elgondolta, hogy mily boldog érzettel fogja ezt mondani nekik: ime vegyétek, ezt én szereztem saját munkásságom által; mit fog majd testvére mondani, a ki őt annyira megvetette és bántalmazta mindig.

Utja közben egy körtefához ért, melyet a hernyók annyira elpusztítottak, hogy alig volt rajta egypár zöld levél, s a mint Mariska így szánakozva nézte a szegény elpusztult körtefát, egyszerre így szól hozzá a körtefa:

„Jó Mariskám, légy oly szives,
Tedd meg egy kérésemet,
Ments meg most e rút hernyóktól,
Még hálálom azt neked.“

Mariska, ki sohasem szégyenlette a munkát, rögtön hozzáfogott a dologhoz, és nemsokára egészen meg volt tisztítva a körtefa.

Azután ismét tovább ment és ezt mondá magában: „Szegény fa, ki tudja mi lett volna belőled, ha nem segíték rajtad, hanem ide csakis Isten vezérelt, hogy segítsék a szenvedőkön.“

Nemsokára ismét egy ebhez ért, amely rúttól össze volt marcangolva; ott feküdt a földön, és ha nem nyöszörgött volna, Mariska döglöttnek hitte volna; a szegény ebnek sebeire a föld rátapadt, s a mint Mariska hozzá ért, így szólt hozzá:

„Ismerem én jó szívedet,
Mariska, segíts rajtam,
Kösd be, kérlek, sebeimet,
Még hálálom azt majdan.“

Mariska szive megindult a szegény eb fájdalmán, rögtön beköté sebeit ruhájának egy hasznavehetlen részével, s mindent megtett, hogy a szegény ebet megmentse a haláltól; azután ismét utra kelt, — az ebnek otthon-sült pogácsájából adott egypárt, melyet az mohón lenyelt s köszönetül még egy hálás pillanatot vetett megmentő-nőjére.

A mint megindult, hogy tovább menjen, körülnézett és aggodalmasan vevé észre, hogy már esteledik; nem látott sehol egy lakot sem, mely felé irányozhatta volna lépteit, de azért nem csüggedett, Istenbe veté bizodalját s ment tovább.

Nemsokára roskatag romhoz ért, melyet midőn figyelmesen megnézett, azt vevé észre, hogy az egykor kemenceze volt. Ekkor így szólt hozzá a kemenceze:

„Segíts rajtam, jó Mariskám,
Tapaszz te meg engemet.
Még hálálom én azt neked,
Meg ne vesd kérésemet.“

Mariska gondolkodni kezdett kissé, hogy mit tegyen először: lakot keressen-e magának éjjeli szállásra, vagy a kemencezét tapaszsza meg; de csakhamar győzött benne a jószívűség, a közeli kutból vizet meritett, sarat készített, és a kemenceze nemsokára kész volt. — Ekkor Mariska így szólt a kemencezéhez:

„Jó kemence, nem tudnál-e
Nekem szállást mutatni,
Este van már, és testemnek
Jól esnék már nyugodni.“

Erre a kályha így felelt :

„Segítettél énrajtam is,
Segítettél Mariskám,
És én neked pihenő-helyt
Nem mutatnék? hallgas rám.“

„Menj te jobbra innen tőlem,
Jó lakást kapsz majd te ott,
Annak ura felfogad majd
S kapsz nála szolgálatot.“

Mariska megköszönte szépen, hogy utba igazítá, aztán arrafelé irányzá lépteit, a merre a kemence utasította. A mint így ment kis ideig, találkozik egy öreg emberrel, s midőn hozzá lépett, így szólt :

— Adjon Isten jó estét, atyám, nem fogadna be szolgálatába engem, hiven fogom teljesíteni kötelességemet.

— Várok már reád, kedves leányom, miért ne vennék fel szolgálatomba; jér csak hozzám, egyéb dolgod nem lesz, mint nekem ebédet főzész és szobáimat kisöpröd, és ha hiven s pontosan fogod teljesíteni kötelességedet, akkor meg foglak jutalmazni három év múlva; ennyit kell nálam töltened.

Mariska megköszönte az öregnek pártfogását és megígérte, miszerint minden tehetségével azon lesz, hogy kötelességét pontosan teljesítse.

— Hogy hínak, kedves leánykám? — kérde az ősz.

— Mariskának; szüléim Péterfalváról valók, és jelenleg is ott töltik csendes s boldog napjaikat.

Eközben az ősz lakásához értek, s a mint a küszöböt átlépték, Mariskának rögtön szemébe tünt a sok könyv, mely minden sarokban rakásra volt halmozva.

— Ez bizonyosan okos ember lehet, — gondolá magában Mariska.

Ezután az öreg ember megmutatá neki a szobákat; az egyikben könyvek voltak, a másikban mindenféle kitömött madarak, a melyek közt számtalan volt olyan, a melyekről Mariska még csak nem is álmodék. — Midőn már eleget mutogatott neki az ősz, így szólt hozzá :

— Jöjj leánykám, most majd megmutatom, mit kell tenned nálam három éven át. — Először is ezen szobákat, melyeket most láttál, mindennap ki kell söpöröd; másodsor nekem mindennap ebédet fogsz főzni, és pedig most mindjárt kiadom a hozzávalót; — eközben bement egy kis fülkébe, honnan kis idő múlva visszajött, s így folytatta beszédét: — Nézd, itt van egy szem buza, ebből nekem egy kenyert kell sütnöd; itt van meg egy árpa-szem, a melyből nekem egy tál kását kell főznöd, s mire én haza fogok jönni, addig már készen kell lenni mindennek.

Ezzel az ősz eltávozék, hátrahagyván a kétségbeesett Mariskát, a ki el nem képzelhette, mikép lehet egy szem buzából egy egész kenyert sütni s egy szem árpából egy tál kását főzni. — Mindenféleképp okos kodék, hogyan főzze meg az ebédet, végre lefeküdt az ő számára megvetett ágyra, és csakhamar elfelejteté vele a nagy munkát, melyet reggel kell végeznie, a jótékony álmom.

◊ Másnap jókor reggel már talpon volt Mariska, s a mint kilépett szobájából, az ajtó külső öbénél találkozik az ősz emberrel, ki megveregette Mariska vállát s így szólt :

— Már látom, hogy otthonn korai felkelésre tanítottak; én most elmegyek, de délre el fogok jönni, és ez alatt te készítsd el az ebédet. — Ezzel az öreg eltávozott.

Mariska csak most látta át, hogy tegnap az öreg nem tréfált.

— Tehát nekem mégis csak el kell készítenem egy szem buzából és árpából az ebédet, — így szólt magában Mariska, — és ha nem készítem el, akkor ki tudja, hogy mit fog velem tenni. Istenem, légy velem, — sohajtott Mariska, és egy feszület elé térdepelt, buzgón foháskodék az Istenhez, hogy nehéz feladatában segítse.

Imája elvégeztével gondolatokba merülve járkált a ház előtt és gondolkodék, hogy lehetne az ebédet elkészíteni? A mint így járkál, egyszerre csak azt veszi észre, hogy már jó távol van a háztól, — nem is vette észre, hogy mikor jött ide; körülnézett, és látta, hogy egypár lépésnyire van tőle azon kemence, melyet ő egykor betapasztott; elgondolta, hogy milyen jó volna, ha vele is mostan valaki oly jót tenne és az ebédet el-

készitené, s keserves könyekre fakadt. — Ekkor így szólt Mariskához egy hang, melyet ő ismert, mert ez nem volt más, mint a kemence:

„Ismerem én bánatodat;
A gabonát add ide,
Én majd elkészítem neked,
S aztán az ősznek vidd be.“

Mariska igen megörült ennek; fogta a buza- és az árpa-szemét, bedobta a kemencébe, melyben rögtön tüzfényt vett észre, és örömmel látta, miszerint a tűz között egy egész kenyér emelkedik ki, mellette pedig egy tálban kása sutorog; s midőn már kész volt, akkor kialudt a tűz, és Mariska a kemenczéből egy szép kenyeret és egy tál kását vett ki. Megköszönte a kemenczének, és vigan ugrált be a hajlékba, s örömmel várta haza urát.

Nem sokáig kellett várnia, mert a mint a 12 órát ütötte a fali óra, egy perez mulva az öreg is otthonn volt, és első kérdése is az volt: vajjon kész-e már az ebéd? a mire Mariska rögtön így felelt:

— Megtettem mindent, ki öpörtem a szobákat, megfőztem az ebédet minden kifogás nélkül.

Az öreg igen megörült, hogy Mariska így pontosan teljesítette kötelességét, azért így szólt:

— Látod, kedves leányom, már csak két év van hátra és ha azt is oly hiven töltöd el, mint ezt az egy évet, úgy a jutalom nem marad el.

Itt ugyanis egy év éppen annyi volt, mint nálunk egy nap, s azért mondá Mariskának az öreg, hogy már csak két év van hátra, mivel már egy napot kiszolgált.

Másnap ismét kiadta neki az egy szem buzát és az árpát, hogy abból délig egy kenyeret és egy tál kását főzzön.

Mariska most már nem vette azt oly lehetetlennek, hanem a mint reggel eltávozott az ősz, hamar kisöpörte a szobákat, azután elszaladt a kemenczéhez, ezt megkérte szépen, hogy segítsen ismét rajta; a kemence hálából megint megsütötte a kenyeret s elkészíté a tál kását, melyet Mariska nagy örömmel ismét haza vitt.

Midőn hazajött az ősz, elköltötte az ebédet, elmerült a könyvekbe, s ki se jött délután.

Harmadik nap, azaz a harmadik esztendő reggelén ismét kiadta az egy szem buzát és az egy szem árpát. — Mariska ismét elment a kemenczéhez és nagyon kérte, hogy utoljára segítsen rajta. — A kemence rögtön megsüté a kenyeret és elkészíté a kását, azután így szólt Mariskához:

— Jó Mariskám, te segítettél rajtam, szükséges tehát, hogy én is adjak jó tanácsot; ma telik ki a harmadik évéd. Az ősz téged be fog vezetni egy szobába, a hol számos láda van, és azt fogja neked mondani, hogy válaszs ezek közül, de te ne vidd az új ládákat, hanem keresd ki a legroszabbikat, és azt kérd el magadnak; most pedig menj Isten nevében haza és végezd dolgodat.

Mariska megköszönte jó tanácsát és megígérte, hogy a szerint fog cselekedni.

Nemsokára a mint haza ért, hazajött az ősz is, a ki megebédelvén, magához hívta Mariskát és így szólt hozzá:

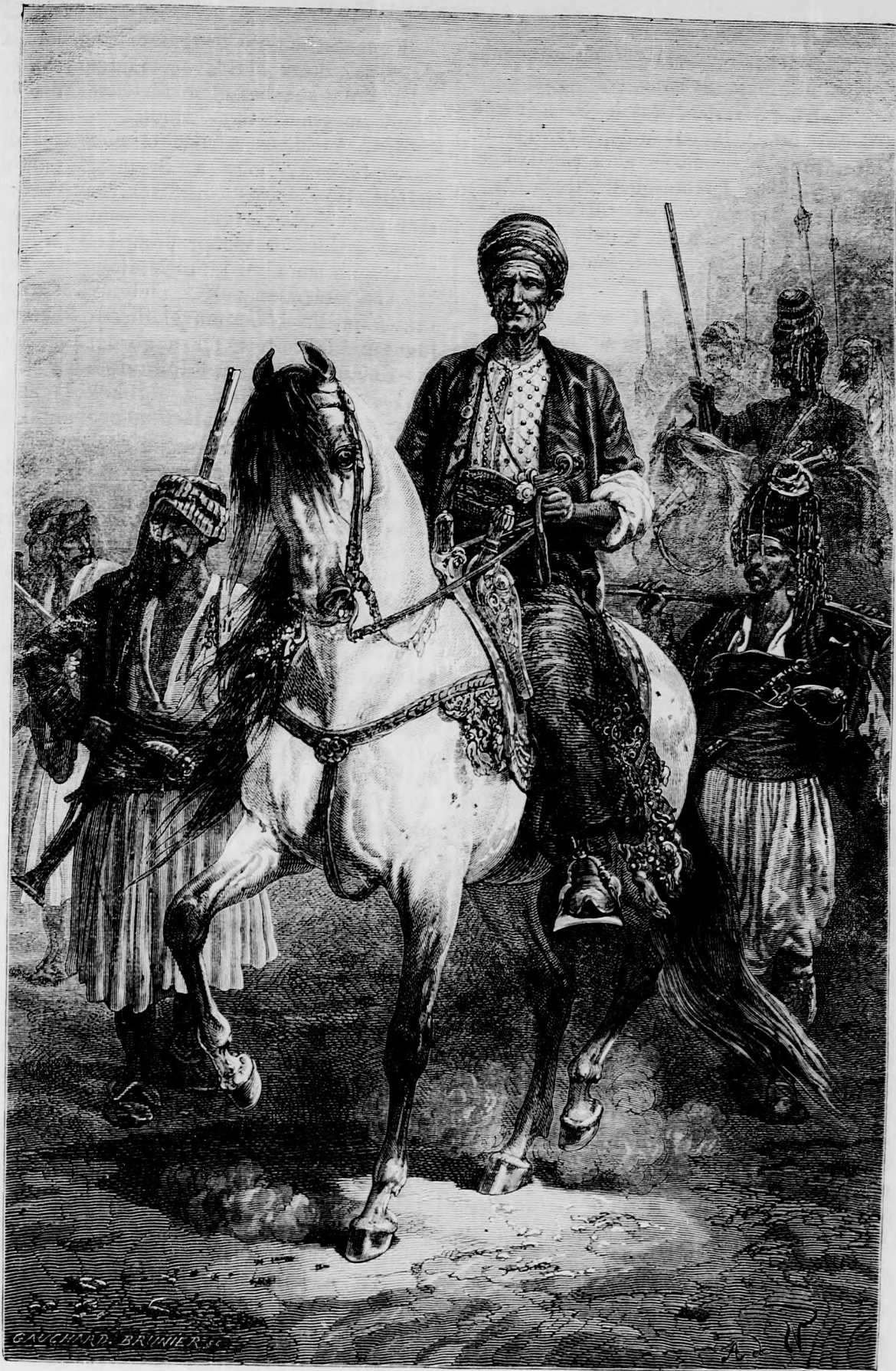
— Édes leánykám! te engem három éven át hiven szolgáltál, most illő, hogy én megjutalmazalak azért; nézd ezen ládákat, válaszd ki közülök, a melyiket akarod és vidd el magaddal; de annak tartalmát csak otthonn nézd meg.

Mariska kikereste a legroszabbik ládát, s megköszönve ezt az öregnek, búcsút vön tőle és megindult hazafelé.

Arra indult, a merre jött, — a kemence felé, s a mint hozzá ért, látta Mariska, hogy a kemence tele van jó illatú kalácsal; elbámúlt rajta, míg egyszerre eme hang ébreszté fel álmélkodásából:

„Segítettél rajtam, Maresa,
Megháláltam tettetted,
Végy magadnak e kalácsból,
A mily sokat csak lehet.“

Mariska megköszönte a kemence jóindulatát, és vett magának a párolgó kalácsokból a mennyit csak akart, azután ismét tovább ment. — Igen kíváncsi volt, vajjon mit tartalmazhat a láda, hogy az ősz megtiltotta azt itt felnyitni; a mint így gondolkodék, elért azon ebhez, a melyet egykor oly jószívuileg ápolt és sebeit bekötözé. — Azonban álmélkodása tetőpontra hágott, midőn az ebet ép egészségben és aranyaktól körülvéve látta. — „Vajjon honnan vehette e kincset?“ — gondolá magában Mariska. — Midőn hozzá ért, így szólt az eb:

Kara Fatima kurd fejedelmő.

hogyan ez érdekes mű ismertetését mindenki figyelemmel fogja olvasni.

Az első fejezetben Rasch G. a török fejedelmi fölavattatási ünnepélyt írja le. A mi nálunk a koronázás, az a törököknél Omár kardjának felkötésében áll. E nagyszerű ünnepélyt nagy fényvel és pompával rendezik, és boldognak mondja magát az a muzulmán, a ki fejedelmét Ejub mecszetébe látja vonulni.

E szertartás alkalmával a kincstárnok ujonnan vert pénzt szór az örömtias nép közé, — és a titoknok sorba szedegeti a kérvényeket, melyeket e napon bárki is átadhat. Azelőtt a padisah (szultán) ez ünnepélykor valamennyi fivéreit megfojtatá, hogy háborítlanul uralkodhassék a trónon. Így végezteté ki III. Mohamed is Murad szultának 17 fiát.

A törökök csak Európában 100-nál több háborút viseltek. Ez ütközetek alatt igájuk alá került: a görög császárság, Bosznia, Szerbia, Moldva, Oláhország és Magyarhonnak legnagyobb része. Milliók azok száma, kik a 100 háboru alatt elvérzettek vagy rabszolgácul veszték el.

A mohácsi vészben 30,000 magyar földte a csatatért, — elveszett maga a király is, II. Lajos, hét püspök és a magyar nemesség disze-virága. Az ütközet után — mely által sirba dől Magyarhon, — még 4000 fogoly fojtatott meg, a török rablóbarangolásai közben pedig mintegy 200,000 ember vesztette el életét a fegyver és láng között.

Századokig föntartá a török Magyarhonban uralkodását, és minden lépése századokra eltiporta a művelődést. A török dervisnek ez a közmondása: „a hová a török lép, ott még a fű is elszárad.“ Semmi sem jellemezheti jobban az izlámot, mint e mondás. A merre csak a török fegyver hatalma ért, mindenütt a veszedelem ütötte fel sátorát. A Pharaók és Ptolomeusok birodalma elpusztított, a keresztények harangjai elnémultak ott, hol az üdvözítő tanított és hol az apostolok az evangéliumot hirdették.

A hellének műemlékei összeromboltattak, és a görög istenek fejéből várfal építették.

Konstantinápoly nagyszerűségéről a görög császárok alatt, — majdnem hihetetlen dolgokat beszél a történet. A művészet megmérhetlen kincsei voltak itt Európa, Ázsia és Afrika minden tájáról összehalmozva, hogy a Bosporus partja mellett álló fővárost diszitsék. Konstantinápolyban ekkor több ezer palota — és kimondhatlan sok szobor pompázott, a legértékesebb irodalmi kincsek a császári palota könyvtárában voltak, mely ekkor több mint félmillió kötet művel dícselkedhetett. Jogosan kiálthatott fel a görög császár, Jusztinián: „Salamon, fölülmultalak!“

Es mit műveltek a törökök, midőn mintegy 400 évvel ezelőtt megrohanták a fővárost?

Elpusztították. Mindent sivataggá változtattak, úgy, hogy mai nap még csak romokat sem látunk, melyek az egykori nagyságot hirdethetnék — Róma Fóruma 1200 évi viszontagságon át fenmaradt, habár a vandálok, góthok és herulok kegyetlenül dultak ottan.

Es Konstantinápoly ezernyi romba döntött palotái helyébe mit építenek a barbár törökök?

Egy piszkos, óriási deszkasátorokból álló nyomorult telepítvényt, szűk, rendetlen, kimondhatlan rossz kövezetű utcákkal, melyeknek még nevek sincsen. A fogadók piszkosak, és itt az utazó csak ablaktalan kamrát kap lakhelyül. — A nagy piacok terén rendetlen vásárok tartatnak. Bűz, gőz és piszok mindenfelé, a merre csak a szem eltekinthet. És ez minden török városnak különbség nélküli jellege. A változatot csak a kiterjedés és nagyság teszi.

Nyugaton nagyon sokszor beszélnek a török bazárról, és ilyenkor rendszeren azt gondoljuk, hogy tudja Isten micsoda mindenféle drágaság és ékesség van itt felhalmozva kelet minden részéből.

De milyen ez a török bazár! — Képzelsen szives olvasóm egy rendetlen, félig nyílt faházsort, melyben az árus, a csibukkal szájában, szőnyegen ülve, hallgatagon órákig a távolba mereng, — áru elötte vannak felhalmozva.

Azt a leirhatlan kellemetlen szagot, mely e zavart bőr, dohány, sajt és különféle árukeverékből származik, hetekig érezi

az utazó. A sátrak, melyek deszkából vannak összetákolva és szövetekkel befödve, még világos dél idején is homályosak.

Ha a török épületeket közelebbről megfigyeljük, kételkedünk, hogy Európában vagyunk.

A házak többnyire fából vannak szerkesztve, mert a Korán csak az alsó szintet engedé meg kőből építeni, a többi emeletnek fából kell épülve lenni.

Az ablakok farácsozattal vannak el látva, és így lehetetlenné válik egy török szobájába tekinteni.

Az emelet néhány lábbal előbbre áll az alsónál, úgy, hogy az alsóról lehetetlen a felsőre tekinteni és viszont.

A tetőzet többnyire fa-zsindelyvel van fődve, csak igen kevés tető áll cserépszindelyből.

És milyen lehet e nyomorult kunyhók belseje? Az udvarra hajló falzaton karzatok vannak, melyekre fa lépcsők kanyarodnak.

A török udvarban ritkán akadunk műtárgyra.

Es milyen a lakás? Egy szegletben elterülő alacsony diván alkotja az egész butorzatot az alacsony szobában. A divánon esznek, pipáznak és ott nyugodnak, illetőleg „keffeznek.”

A „keff” a török legkedvesebb időtöltése és abból áll, hogy lábaikat keresztbe fonva, a divánon ülnek és a csibukból nagy füstfölegeket bocsátva, órákig elmerengnek a légtbe.

A szultánnak Európában csak néhány palotája van a Bosporus mellett és ennek áellenében Skutariban, de ezek a paloták csak legközelebb készültek. A Csigazanpalota oszlopos márványpalotához hasonlít, de valójában csak a földszint áll márványból, a többi emeletet fából vannak építve és márványozva.

A közmondássá vált keleti pompával csak nagyon ritkán találkozunk.

A török nem jár sétálni, — ő nem ismeri ez életet, — ő mit sem tud a világ zajáról, — csak dohányzik, eszik, iszik, alszik és keffez a kávéház vagy házában alacsony divánján.

A fakunyhók és faházak tengeréből, a keskeny utcák tömkelegéből sok mecset

rí ki. De ezek építésében semmi művészetre és eredetiségre sem találunk. Valamennyi mecset külalakja Sophia temploma után van véve. Az egyik mecset alakjára nézve éppen olyan, mint a másik.

A kupolát 2-6 oszlop tartja; — a mecset mellett van a temető, számos sírkápolnával. A mecset környéke ciprusfák- és síroszlopokkal van ékesítve és több előudvar által kerítve.

Konstantinápoly legnagyobb és legszebb mecsete az Éjub nevű városrészben fekvő Achmejdá, melyben a fejedelem felavattatása szokott végbemenni a kardfelkötéssel. E mecset éppen úgy épült fel, mint azt az irás parancsolta: „a keresztény birodalom kincséből és a foglyok váltságdíjából.”

De valamennyi mecset üres belül. A mi templomaink és székesegyházaink fényéből és nagyszerűségéből mit sem bir felmutatni a mecset. Semmi kép, semmi szobor nem disziti a fehérre meszelt kopár falakat, melyeken csak az egyedüli szent kincs, a kalifák arany betűs nevei, vagy pedig a Koránból idézett mondatok ragyognak. Azonkívül van a mecsetben egy viztartó, hol az imádság előtt megmosakodnak, — van egy alacsony szószék is, a főoltár helyett egy kis fülke a kelet felé eső falban. Az oszlopkokról, melyek a kupolát tartják, lámpák függnnek alá; ezek a mecset összes beltartalmai.

A padló szalmával van fődve. Az izlam mecsete ép oly egyhangu és hideg, mint ő maga.

Konstantinápoly legrégebbi mecsete a tizenkét apostol templomának romja fölött áll.

Igy emelkedék ki Konstantinápoly hamvai- és romjaiból, a keleti kereszténység fővárosából és az európai török hatalom központjából, Stambulból: a fakunyhó és kö-mecset.

A fakunyhók a törökök rest, nomád életét tükrözik vissza, a kö-mecsetek pedig a vallási vakbuzgóság és az izlam emlékeit tüntetik elénk.

Kőrösy László.

az utazó. A sátrak, melyek deszkából vannak összetakolva és szövetekkel befödve, még világos dél idején is homályosak.

Ha a török épületeket közelebbről megfigyeljük, kételkedünk, hogy Európában vagyunk.

A házak többnyire fából vannak szerkesztve, mert a Korán csak az alsó szintet engedé meg kőből építeni, a többi emeletnek fából kell épülve lenni.

Az ablakok farácsozattal vannak el látva, és így lehetetlenné válik egy török szobájába tekinteni.

Az emelet néhány lábbal előbbre áll az alsónál, úgy, hogy az alsóról lehetetlen a felsőre tekinteni és viszont.

A tetőzet többnyire fa-zsindelyvel van fődve, csak igen kevés tető áll cserépszindelyből.

És milyen lehet e nyomorult kunyhók belseje? Az udvarra hajló falzaton karzatok vannak, melyekre fa lépcsők kanyarodnak.

A török udvarban ritkán akadunk műtárgyra.

És milyen a lakás? Egy szegletben elterülő alacsony diván alkotja az egész butorzatot az alacsony szobában. A divánon esznek, pipáznak és ott nyugodnak, illetőleg „keffeznek.”

A „keff” a török legkedvesebb időtöltése és abból áll, hogy lábaikat keresztbe fonva, a divánon ülnek és a csibukból nagy füstfölegeket bocsátva, órákig elmerengnek a légtbe.

A szultánnak Európában csak néhány palotája van a Bosporus mellett és ennek átellenében Skutariban, de ezek a paloták csak legközelebb készültek. A Csigazanpalota oszlopos márványpalotához hasonlít, de valójában csak a földszint áll márványból, a többi emeletet fából vannak építve és márványozva.

A közmondássá vált keleti pompával csak nagyon ritkán találkozunk.

A török nem jár sétálni, — ő nem ismeri ez életet, — ő mit sem tud a világ zajáról, — csak dohányzik, eszik, iszik, alszik és keffez a kávéház vagy házában alacsony divánján.

A fakunyhók és faházak tengeréből, a keskeny utcák tömkelegéből sok mecset

ri ki. De ezek építésében semmi művészetre és eredetiségre sem találunk. Valamennyi mecset külalakja Sophia temploma után van véve. Az egyik mecset alakjára nézve éppen olyan, mint a másik.

A kupolát 2-6 oszlop tartja; — a mecset mellett van a temető, számos sírkápolnával. A mecset környéke ciprusfák- és síroszlopokkal van ékesítve és több előudvar által kerítve.

Konstantinápoly legnagyobb és legszebb mecsete az Ejub nevű városrészben fekvő Achmejda, melyben a fejedelem felavattatása szokott végbemenni a kardfelkötéssel. E mecset éppen úgy épült fel, mint azt az irás parancsolta: „a keresztény birodalom kincseiből és a foglyok váltságdíjából.”

De valamennyi mecset üres belül. A mi templomaink és székesegyházaink fényéből és nagyszerűségéből mit sem bír felmutatni a mecset. Semmi kép, semmi szobor nem díszíti a fehérre meszelt kopár falakat, melyeken csak az egyedüli szent kincs, a kalifák arany betűs nevei, vagy pedig a Koránból idézett mondatok ragyognak. Azonkívül van a mecsetben egy viztartó, hol az imádság előtt megmosakodnak, — van egy alacsony szószék is, a főoltár helyett egy kis fülke a kelet felé eső falban. Az oszlopokról, melyek a kupolát tartják, lámpák függnék alá; ezek a mecset összes beltartalmai.

A padló szalmával van fődve. Az izlam mecsete ép oly egyhangu és hideg, mint ő maga.

Konstantinápoly legrégebbi mecsete a tizenkét apostol templomának romja fölött áll.

Igy emelkedék ki Konstantinápoly hamvai- és romjaiból, a keleti kereszténység fővárosából és az európai török hatalom központjából, Stambulból: a fakunyhó és kő-mecset.

A fakunyhók a törökök rest, nomád életét tükrözik vissza, a kő-mecsetek pedig a vallási vakbuzgóság és az izlam emlékeit tüntetik elénk.

Körösy László.

Öt hét léghajón.

Regényes utazás Afrikában.

(Képekkel.)

Verne Gyula után.

(Folytatás.)

— Kigyó! — kiáltá Joé és Kennedy egyszerre, s ez utóbbi már emelte is puskáját.

— Nem az, — mondá Fergusson, — hanem egy elefánt orrmánya. Ne löj, — tevé hozzá; — az állat kötelen huzza gömbünket, mint egy vontatóhajó, s a mi több: épen a kívánt irányban.

Ugy volt. A ropant állat, mely ott hűsölt a rétség hatalmas fűvében, horszolva talán a lefüggő horgony által, felugrott, s ugortában egyik agyarával beleakadt a horgony vaskampóiba.

Az állat erős vágatással törte tette előre; látszott, hogy egészen neki van bősülve. — Tovább másfél óránál haladtak így a nélkül, hogy az elefánton a legkisebb fáradtság is látszott volna. Ez otromba vastagbőrűek hallatlan erős és kitartó futásra képesek.

Az elefánt gyors futtában egy sűrű és szálas erdő felé vette útját, melynek fái közt a léggömb okvetlenül széttépetett volna. Vagy a horgony kötelét kellett elvágni, vagy megkísérteni az elefánt elejtését. Kennedy tehát legjobb vontesövüjével golyóra fogta a dolgot. Helyzete azonban a csolnakban nem volt kedvező a lövésre. Első golyója az állat erős koponyáján tökéletesen meglapult és ártalmatlan maradt. Az elefánt, a lövéstől megriadva, még veszettebb vágatásnak indult. A második golyó vállába

furódott. Az állat megbödült, de csak tovább vágatott. Most Joé is töltött, s egyszerre két golyó érte a bősült állat oldalát. A vér erősen kezdett folyni belőle, de futása nem igen lett lassabb, bár észre lehetett venni, hogy nagyobb erejére esik már a szaladás.

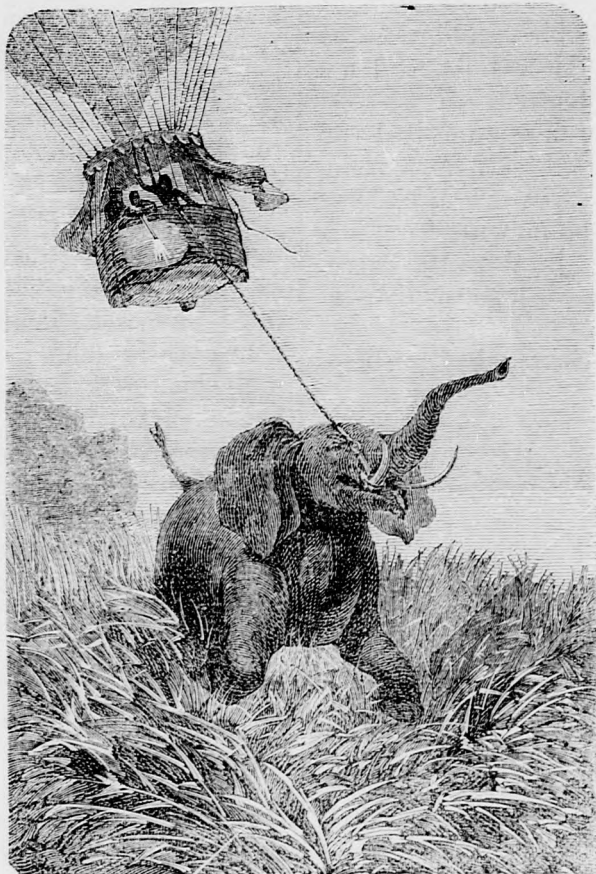
A puskatüz egy perczig sem szünetelt, s már tiz golyó érte az állatot. A tizedikre olyat ugrott, hogy léggömb és naszád csak úgy ropogott a rángatástól. Az erdő oly közel volt már, hogy egy percz alatt eléri, s az első fánál menthetlenül el vannak veszve. De nem bírta tovább. A rettenetes ugrás utolsó erőfeszítése volt, s két első térde megtörve, egész súlyával előre bukott. Halálhörgése iszonyu orditássá változott, aztán oldalt rántá magát s többé nem mozdult.

Az agyarába akadt horgonynál fogva még lejjebb vont a léggömböt, úgy hogy a kötélhágcsón könnyen leszállhattak a földre. Oly jól és erősen ki voltak kötve, mint a legmélyebben földbegyökerezett fához, s nincs ág oly erős, mint a melyhez most megkötve voltak.

— Két-órai pihenőt tartunk itt, — szolt Fergusson. —

Te, Dick, azalatt vadászgathatsz, s míg én jegyzeteimet rendezem és léggömbünket kissé megvizsgálom, addig Joé süssön nekünk egy kis elefánt-talpat.

Két óra múlva Kennedy egy antilop-czombbal tért vissza. A tudor ezalatt megvizsgálta a léggömböt, s mindent rendben talált. Joé is elkészíté a pompás pecsenyét, s a magas fű puha vánkosán, a sátoros fák alatt oly jól esett a vacsora és a pihenés, hogy elhatározták itt tölteni az éjt.

Az elefánt mint vontató.

Hajnaltól utra keltek, észak-keleti irányu széllel, s dél felé elérték az Ukéréne tavat, melynek szélessége e részen mintegy 90 teng. mfd lehetett. Apró szigetek tarkázták vize tükörét, míg közepén roppant terjedelmű, népes és jól művelt sziget volt. A tudor szívesen itt töltötte volna az éjt valamelyik kisebb pusztai szigeten, — de a sötét felhőt képező szunyogok miatt nem szállhattak le, hanem a levegőben, egy magas fadarudára kivetett horgonyon várták be a reggelt. A reggeli szél a tó hosszában észak felé hajtotta a gömböt.

— Barátim, — kiáltá Fergusson örömmel, — jó uton vagyunk; most meggyünk át az egyenlítőn. Most ismét saját félgömbünkön, az északin vagyunk. Alattunk e tó — folytatá — Afrika keleti részének nagy víztartója; szinte bizonyosnak látszik előttem, hogy a Nilus forrása, mit eddig hasztalan kerestek, e tóban van. Itt le kell szállnunk valamely alkalmas helyen.

Nemsokára egy, a tóból szakadó folyam-ágyat pillantottak meg a sziklák közt. A Viktória most a földhöz közel ereszkedve, e folyam mentében haladt, mely számos szigetet képezett. Fergusson egyszerre e szigetek egyikére mutatott távesővével:

— Ott le fogunk szállni. Amott látok ugyan néhány vadembert, de puskáinkkal majd megszalasztjuk.

A Viktória a kijelölt szigethez közeledett. A szigetlakók nagy lármát csaptak, s fakéregből készült fővegeiket erősen rázták. Kennedy egy ily főveget célba vett, s

pompásan kilötte a néger kezéből. A kívánt hatás bekövetkezett: a kis csapat nyakra-főre szétszaladt, s a szigeten nem érezve magát biztonságban, a folyóba ugrált s uszásban keresett menekülést. Most bátran le lehetett szállni a földre.

— Joé, itt maradj s vigyázz; te, Kennedy, velem jössz.

Ezzel Fergusson magával vonta utitársát egy sziklacsoport felé, mely a sziget hegyfokát képezé, közel egy tíz láb magas vízeséshez, — s ott izgatottan és gyorsan keresgélt szemével. Egyszerre felkiáltott:

— Nézz oda! Mit látsz?

— Két betüt: A. és D.

A két betü egy szikla-lapra mélyen bekarcolva, világosan olvasható volt.

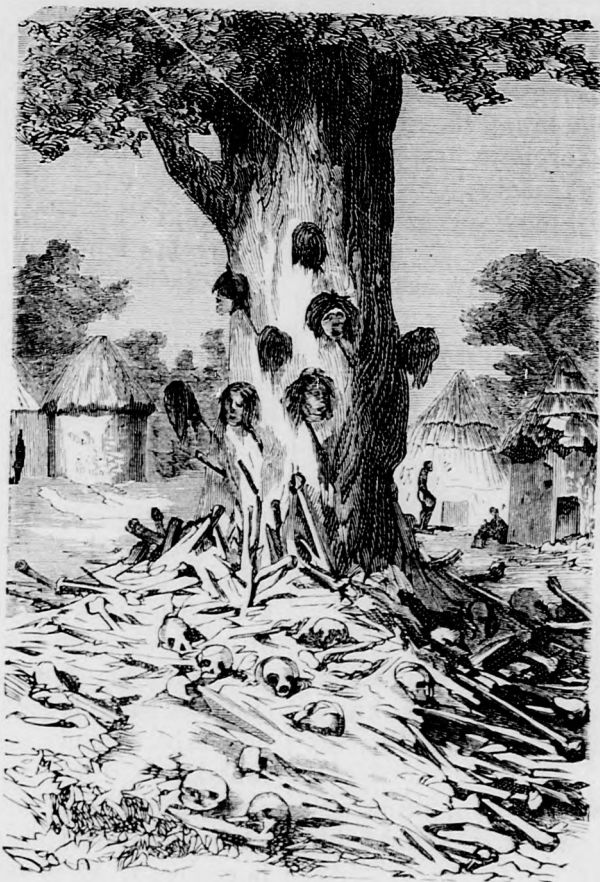
— Ugy van, — mondá a tudor: — A. D., vagyis Andrea Debono, az egyetlen utas névbetüi, ki a Nil folyón eddig hatolt fel, de ama vízesés miatt nem mehetett tovább, s neve betüit ide bevészte. Ime, ez a folyó nem más, mint a Nilus! — De most vissza a léggömbhöz. — A benszülöttek, látom, fegyveresen készülnek visszatérni, —

de jöhetnek már! — Nehány percz múlva utasaink helyökön voltak, s a Viktória büszkén fölemelkedett.

VII.

A léggömb újra nyugatnak fordult, s utasainknak bucsut kelle venniök a Nilustól és vidékétől.

Másnap, tizenöt órai sebes utazás után, egy igen terjedelmes sík völgy felett szállottak át, mely az Usoga tartomány nevet

A kannibalok fája.

viseli, s melyről a rege azt tartja, hogy egykor tófenék volt; fekvése csakugyan arra is látszik mutatni. Most vad törzsek lakják.

A nap gyors repülésben, az éj csöndesen telt el e sivatag táj felett. Hajnalban a szél nagy erővel, de szabálytalanul kezdett fujni, forgószél módjára, úgy hogy a gyors mozgás dacára alig haladhattak valamit. De alattok minden perczen változott a föld színe: erdőt tisztás, ezt falu, ezt ismét erdő követte. Itt egy esodálatos kettős fa tünt föl: egy csonka sudaru füge, melynek tetejébe valamikor szél vagy emberi sze-szély földet szórt s ebbe egy pálmafamagot, és ez, a másik fa tetején kihajtva, magasra nőtt. Majd roppant koronájú és vastag törzsű baobab-fák jöttek, melyekből egy is elég egy berket, tiz egy egész erdőt alkotni.

Egy óriási fa, magában állva egy dombon, különösen magára vonta figyelmeket, közelebből szemlélve pedig iszonyatot kelte bennök.

Sycamore-fa volt, töve magasra felhalmozott embercsontokkal egészen körül-rakva, magas törzse pedig levágott emberfejekkel körülaggatva. A kannibálok harezi diadal-fája volt, kik — nem mint az amerikai indiánok csak feje bőrét huzzák le megölt ellenségöknek — az egész fejet akasztják fel diadaljelül. A fa háttérében látszott a nádkunyhókból álló falu, melyben e kegyetlen hősök laktak, kik kunyhóik ajtajából gyönyörrel szemlélhették vitézségük jeleit

De nemsokára eltűnt a kép, mint egy szörnyű álom, s jótékony köd szürke homálya borult reá

Másnap is délkeletről fujt a szél, s a Viktória most Zanzibártól, honnan kiindult, egyenes távolban 1400 teng. mfdre volt.

Talán az egész utazás legszomorubb napjai következtek most kalandorainkra. Vízök tetemes fogyatkozást szenvedett, s Afrika kellő közepében teljesen sivatag, köves, terméketlen vidéket értek. Egy fa, egy szál fű nem látszott messzi láthatáron; folyóvíznek, forrásnak épp oly kevéssé volt legkisebb nyoma is, mint esőnek vagy harmatnak nem, e köves sivatagon. A vízhiány pótlásáról tehát szó sem lehetett.

Hozzá még teljes szélesend állt be. A lég képzelhetlenül nyomasztó, forró volt. A léggömb semmit, vagy észrevehetlenül mozdult, s a nap e mozdulatlanágban végtelenre látszott nyulni.

○ Három napig tartott e nyomasztó állapot. Végre negyedik nap délután egy bokréta-forma csoport tünt fel a láthatáron, — az első fák napok óta, egy kis pálmaberek a sivatagban. Tudták, hogy a hol oáz van, ott forrásnak is kell lenni, s örömmel kiáltának fel: „Végre vizet kapunk!”

Estefelé a pálmák fölött lebegett a lég-hajó.

De mit reményök s képzeletök bereknek festett, csak két csenevész, elkényszeredett fa volt, inkább halott mint élő; lábaiknál egy rég kiszáradt forrás kövei heverték s fehérítő csontok vezettek hozzá, mint ösvény. Valamikor egy szerencsétlen karaván járhatott itt; elepedve a szomjtól, a gyengébbek elhullongtak az utban, s csak kevesek érhatték el az egykori forrást, — hogy csalódva, ők is szomjan veszzenek el mellette

Kétségbeejtő állapot! Pedig kevés remény mutatkozott az ohajtott fordulatra. Már a szomj kínait is kezdék érezni, s mind több szeszszel kényszerülvén a mind kevesebb vizet vegyíteni, az ital nem hogy oltotta volna, de inkább növelte szomjukat.

Ismét egy borzasztó nap. Az izzó nap-sugarak függélyesen estek rájuk, s a forró homokban, mely — a mint leszálltak — lábaikat égette, csaknem forrásba hozta agyvelőjüket. S az aggodalom a reájok váró sors fölött, — még növelte állapotuk borzalmait. Az éj sem hozott enyhülést.

Ujra egy ily borzasztó nap. Edényök fenekéről az utolsó csepp viz is elfogyott már. A léghajó mozdulatlan; az ég felhőtlen; a föld kiaszott; a levegő izzó. El kell veszniök, — e gyötrő go dolat tölté el egész valójukat

Egyszerre Fergusson felkiáltott, a láthatár legvégső szélére mutatva:

— Nézzétek!

A föld színe, mint a vihartól korbácsolt tenger háborgott. A homok, óriási felhőkbe fölesapkodva, kavargva vetette nagy hullámain. A porfelhők elboríták e napot, a

mint a forgószelel roppant oszlopokat csavart belőlük s hömpölygette előbbre és előbbre. A számum vihara felébredt s a már-már elveszettek megmentésére sietett.

Gyorsan megoldák a köteleket, a fenék-sulyt kidobták a naszádból, s a léggömb sebesen fölemelkedett. Ideje is volt. Mert a földszint rohanva haladó vihar elől a magasba menekülve, ott gyorsan bár, de biztosan repültek.

Mily fordulat!

Három-órai sebes haladás után a vihar megcsöndesedett, — a sivatag messze tünt szemek elől. Dús tenyészettü, kies tájék felett lebegtek. Több mint 240 teng. mfdet haladtak e néhány óra alatt.

Fergusson kinyitotta a felső szellenyűt, s a léggömb lassan leereszkedett. Nemsokára kivetették a horgonyt, — a földön voltak.

Fergusson a naszádban maradt, a másik kettő forrást keresni indult.

— Vigyázat, — mondá a tudor, — vigyék puskáitokat is, veszélyes találkozások lehet, mielőtt forrást találhatok.

Igaza volt. Alig haladtak pár perczig a sűrűség felé, midőn hatalmas ordítás hangzott fel. A másik pillanatban előttök állt egy orosz lány s óriási ugrásra készült. De nem volt ideje, — Kennedynak egy szerencsés lövése földre teríté.

A mint oda rohantak a zsákmányhoz, — Kennedy egy pillanatra még szomjuságát is feledte a vadászdicsőség mellett, — észrevették, hogy az orosz lány éppen azt élvezte, a mit ők keresnek, a friss forrás vizét, mely bőven önté habjait. Mohón estek neki s hosszú kortyokban nyelték a rég nélkülözött drága italt, és forró hálát rebbentek a gondviselésnek a csodás szabadulásért.

(Folyt. köv.)

A kurdok.

(Képpel.)

Az ázsiai török birodalom a legtarkább vegyületű népek tömkelege, mely népek közt — ha sajátosságukat, szokásaikat s jellemöket tekintjük — nem az utolsó helyet foglalják el a kurdok.

A kurdok Elő-Ázsia azon meredek és kopár hegységeiben laknak, melyek Mesopotamia és Perzsia közt határt képeznek. A kurdok nemcsak a hatalmas perzsa birodalommal, hanem a későbbi hódítókkal szemben is meg tudták őrizni függetlenségüket és szabadságukat.

Már Xenophon, a régi görög történetíró is emlékszik a kurdokról. Ugyanis midőn a 10,000 görög harcost Xenophon Ázsia belsejéből ismeretlen utakon és ismeretlen vad népekkel küzdve oly dicsőn visszavezeté hazájába, a kurdok voltak azok, a kiknek birtokán az áthatolás oly leirhatlan veszélyekkel vala összekötve, — s őket érti a „szabad karduchok“ elnevezés alatt.

A kurdok összes száma jelenleg mintegy három millióra megy. Nagyon bajos bejutni hozzájuk, hanem aztán ha egyszer vendégökké lettünk, bátran alhatunk náluk, ha ezer arany volna is erszényünkben. Különben a másét nagyon szeretik, — rablásból élnek, s e miatt üldözö rémivé lettek minden igazhívő muzulmán és proféta-tagadó gyaúr karavánnak és magános utazónak.

De van társadalmi életöknek egy oldala, mely Keleten mondhatni páratlanul áll, s így annál inkább elismerésreméltó; ugyanis náluk a nő is szabad, a férfakkal egyenlő lény, — náluk a nőkből, ki a muzulmánoknál rendszeren csak rabszolga, még fejedelem is válhatik, a mint vált is.

Mellékelt képünk fejedelemnőjüket, Kara Fatimát (fekete Fatimát) ábrázolja harcossai élén, a mint több évvel ezelőtt Konstantinápolyban megjelent, hogy az Oroszországgal akkor háborút viselő szultánnak segítségére legyen. A fejedelemnő nem volt már fiatal, a mint arczképe is mutatja, és a mellett feltűnően rút vala, — hanem aztán az a néhány száz lovasból álló kísérete olyan pompás színházi bandita kinézésű volt, a milyet csak képzelhetni.

Idéztek is elő Konstantinápolyban hatást, még pedig nagyot, — hanem azért a török kormánynak eszébe sem jutott, hogy Kara Fatimát és lovagjait a harcztérre küldje. Minden vitézségök és jóakaratauk mellett sem igen vehették volna hasznát a fegyelmetlen, rendetlen csapatnak, — s így hát a fekete fejedelemnő, miután néhány hétig

bámultatta magát pompás fehér paripáján a török fővárosban, megint fölkerkedett az övéivel, és visszatért hazai hegységei közé.

Levelezés.

M.-Sziget, ápril 10. 1874.

T. szerkesztőség! Régóta kívántam a t. szerkesztőséget önképző körünk megalakulása felől tudósítani. Említett társulatunk mult évi decz. 17-én tartá alakuló gyűlését, a melyen az egyesült 3-ik és 4-ik osztályból a következő tisztviselők választottak (t. Draskóczy Gábor gymnasiumi tanár ur kivételével, a ki is az elnökséget még a gyűlés előtt elfogadta): alelnökké: Váradi Lajos IV. o. t., Titkárrá a IV. osztály részéről: Palmer Kálmán IV. o., a III-ik osztály részéről pedig: Rényi Dezső III. o. Segédtitkárrá: Móricz Lajos IV. o. t. Pénztárnokká a IV. oszt. részéről: Madaraszi Dezső, a III. osztály részéről pedig: Mándi Gyula. — A kör tagjai IV. és III. osztálybeli tanulók. Gyűlések hetenkint kétszer tartanak, a mely alkalommal ennek tárgyai: 1. szaválás, 2. egyes történelmi adatok, vagy élet- s jellemrajzok önszavakkali átfogalmazása, s végre a felolvasott műveknek megbeszélése, mind az egyes írási tévedések, mind pedig a tárgyra vonatkozólag. Az e gyűléseken meg nem jelenők a társulat alapszabályaiban foglalt törvények szerint büntetettek.

Gyűlési felhívás folytán kérem a t. szerkesztőséget, hogy az egyes fontosabb gyűlések közlésének lapjában helyet adni sziveskedjék. (Mindenkor szívesen engedünk tért az ifjuság szellemi tevékenységét feltüntető közleményeknek. Szerk.)

A társulat nevében Palmer Kálmán,
titkár.

Talányok.

1) Szöllősy Lászlótól.

9. 10. 5. 9. 10. 11. Ki jól tanul, s magát jól viseli,
Azt ezen nevezet soha nem illeti;
Máskülönbön jámbor, béketűrő állat.
A mit ez megeszik: igen sovány falat
4. 5. 3. Az emberi tagoknak egyike.
Kinizsinél volt ez igen kifejlődve.
7. 6. 5. 4. Vele ingerkedni vagy felbőszíteni:
Nem tanácsos. Ne is tegye senki.
7. 2. 3. Itál ez. Hogy milyen: az válogatja meg,
Vajjon tokaji, vagy Mátra-hegyen termett?
1. 8. 10. Mint mondani szokták: sok csakis ennek él.
Nem is sok az, a mit az ilyen ember ér.
1—11. Kis barátim! Van-e olyan ti köztetek?
A ki nem olvasta sok hasznos könyveit,
Milyen szép a vers, a dal, mit irt,
A mely hazát szeretni megtanít.

2) Ifj. Bellaágh Imrétől.

5. 4. 1. Sötét börtönök lakója.
3. 2. 1. 4. Mindnyájunknak gyarlósága.
10. 9. 1. 13. 5. Szép és jónak kedvelője.
9. 10. 11. 11. 12. Gyermekeknek esemegéje.
10. 11. 12. Kilenec szám közt a legkisebb.
9. 7. 8. 2 4 Leánynevekben a legszebb.
5. 10. 9. 10. 11. A kinek nincs bátorsága.
6. 7. 8. Katonáság laktanyjára.
1—13. Itt ötszázezeren laknak,
Kik hű fiai a honnak.

Ballagi Bélától.

- 3)

Ság	4)	Gr	d
0		ö	la

5) Bányay Kornél és Jenőtől.

3. 4. Ebben tarthatsz marhát s lovat.
1. 2. 3. 4. Ki így nem tud, — néma vagy holt.
3. 4. 5. 6. Nagy folyam, de nőnév is ez.
7. 8. 9. 10. Minden faluban lakik ez.
8. 9. 3. Ha ez sok, kevés a vaj.
8. 9. Hegeszi ez a sebeket.
8. 9. 10. Teremti a szép könyveket.
1—10. Bünteti a bűnösöket.

6) Szótagrejtvény. — Bertalan Gyöngykétől.

Ár - tig - tó - gyu - va - ram - had - e - la - so - pá -
úr - ség - kál - á - víz - hin - ger - ga - é - ris - rest -
so - mán - mogy - pa.

Ezen szótagokból a következő szavakat kell összehozni:

1. Könyveket szerető régi magyar király.
2. Kertészek szerszáma.
3. Mindenkinél hátrányos tulajdon.
4. Papok feje.
5. Hóolvadás és nagy esőzés után nagy károkat tesz.
6. Ragadozó állat
7. Magyarok régi Istene.
8. Kényelmes jármű.
9. Sok kárt okozó állatka.
10. Nagy alföldi város
11. Egy megye Magyarországon.
12. Női név.
13. Folyó Magyarországon.

A kezdő-betűk fölülről lefelé adnak egy hegységet, a végbetűk pedig alulról fölfelé adják az országot, — melyben ama hegység van.

Megfejtési határidő: május hó 20-dika.

TARTALOM.

A bűvész (Elbeszélés. — Folytatás.) — Búcsú szülőföldemtől. — A jóltevő testvér útalma. (Népmese.) — Gyermek-dalok. — A törökök Európában. — Öt hét lég-hajón. (Képekkel.) — A kurdok. (Képpel.) — Levelezés. — Talányok.

Felelős szerkesztő: K. Beniczky Irma.

Kiadja és nyomatja: Franklin-társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda. Budapesten (egyetem-utca 4. sz.)